

Секція 3. Обліково-аналітичне забезпечення обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації інформаційних технологій

УДК 657.375

В.В. Шкроміда, к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
(м. Івано-Франківськ, Україна)
Н.Я. Шкроміда, к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
(м. Івано-Франківськ, Україна)
В.Б. Гошилик, к.ф.н., доцент,
доцент кафедри англійської філології,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
(м. Івано-Франківськ, Україна)

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Анотація. Проведено дослідження розвитку інтегрованої звітності компаній та встановлено, що традиційна звітність поступово розширювалася і доповнювалася нефінансовими показниками. Для покращення сприйняття таких звітів були реалізовані міжнародні ініціативи у напрямку їх уніфікації та стандартизації.

Ключові слова: інтегрована звітність, фінансові показники, нефінансові дані, стандартизація, облік.

Встановлено, у сучасних економічних умовах традиційна фінансова звітність за своєю формою і змістом перестала відповідати інформаційним запитам користувачів облікової інформації, оскільки містить дані лише про історичні факти фінансового стану підприємства та результатів його діяльності. Окрім запиту на фінансові показники, спостерігається зосередження уваги на нефінансову інформацію. Іншими словами, зацікавлені сторони бізнесу хочуть бути поінформованими про екологічну чутливість, соціальну значимість, майбутні результати, а також ризики і можливості господарюючого суб'єкта на перспективу.

Як показує досвід, ще наприкінці минулого століття з метою задоволення інформаційних потреб ряд суб'єктів господарювання почали розширювати звітність своєї діяльності додатковими показниками, що у підсумку призвело до плутанини та труднощів сприйняття серед користувачів такої інформації. В умовах перенасичення звітності різними фінансовими і нефінансовими показниками користувачі частіше не знаходили потрібної інформації, що призводило до втрати актуальності зібраних даних та марнотратності проведених облікових робіт. У цьому контексті для вирішення вказаних проблем розпочалися активні дослідження у вказаному напрямку як на теоретичному, так і практичному рівнях.

Основним фокусом означених досліджень стала розробка стандартизованих та уніфікованих підходів до формування звітності господарюючих суб'єктів, яка була б зорієнтована на інформаційні потреби ключових зацікавлених сторін з стандартною структурою та зрозумілим контентом.

Міжнародна компанія Ernst&Young, провівши оцінку корпоративної звітності компаній впродовж останніх десятиріч, відмічає перманентну динаміку змін щодо змістового наповнення і розкриття інформації у звітності [2]. Так, впродовж 1960-70-х роках корпоративні звіти містили лише фінансові звіти. З плином часу таку звітність стали насичувати примітками і коментарями керівництва компанії. На початку 2000-х років у корпоративній звітності почали появлятися окремі звіти, присвячені оприлюдненню зусиль компаній щодо досягнення цілей сталого розвитку. Також міжнародна консалтингова організація засвідчує, що станом на сьогодні більшість компаній переходить на формування і оприлюднення інтегрованої звітності, яка за своїм змістом включає фінансову інформацію, управління та винагороду, коментарі керівництва та інформацію про стійкість.

До історичних етапів становлення інтегрованої звітності варто віднести декілька ключових подій. Так, основоположною подією започаткування і впровадження основ та принципів інтегрованої звітності вважається створення у 1997 році за підтримки програми ООН міжнародної незалежної організації

Global Reporting Initiative, метою якої було залучення урядів держав і компаній цілого світу у вирішенні проблем, пов'язаних з зміною клімату, соціальною рівністю та корупцією [3]. Не менш вагомим стартом щодо актуалізації і розвитку звітності зі сталого розвитку було заснування у 2004 році проекту Принца Уельського «Бухгалтерський облік сталого розвитку» (Prince's Accounting for Sustainability), метою якого є забезпечення чіткості, стислості та порівнюваності звітів про сталий розвиток [5].

Ключовим поштовхом саме у розвиток інтегрованої звітності було створення у 2010 році Комітету з інтегрованої звітності (Integrated Reporting Committee), який згодом було реорганізовано та перейменовано на Міжнародну раду з інтегрованої звітності (International Integrated Reporting Council) [4]. Метою цієї ради є розвиток і впровадження у практику компаній соціального та екологічного обліку, а також стандартизація корпоративної інтегрованої звітності за структурою і змістом. До складу вказаної міжнародної інституції входять голови Ради з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (International Accounting Standards Board), Ради зі стандартів фінансового обліку (Financial Accounting Standards Board), Міжнародної федерації бухгалтерів (International Federation of Accountants), Міжнародної організації комісій з цінних паперів (International Organization of Securities Commissions), генеральних директорів «Великої четвірки» (Ernst&Young, Deloitte, PWC і KPMG), керівники основних британських професійних бухгалтерських організацій та фінансові директори великих міжнародних корпорацій.

Варто відзначити, послужний перелік визначних подій, конференцій та створення організацій, які причетні до впровадження і розвитку інтегрованої звітності, є досить великим. Підтвердженням цього є поява і функціонування на постійній основі ряд урядових і неурядових неприбуткових організацій, які на сьогоднішній день успішно пропагують необхідність участі у досягненні цілей сталого розвитку та звітування своєї діяльності у цьому напрямку. Окрім того, слід виділити широкого впровадження інтегрованої звітності на національному рівні. Для прикладу активну роботу у цьому напрямку здійснюють Нідерланди,

країни англосаксонської облікової системи, південної Африки тощо. Україна також долучилася до зазначеного тренду шляхом затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління, в якому пропонується структура звіту та норми і напрямки розкриття інформації для вітчизняних підприємств.

Підсумовуючи слід відмітити, пропагування і стандартизація інтегрованої звітності різними інституціями дозволила досягнути дві важливі мети. Перша полягає у зростанні уваги представників як великого, так і малого бізнесу до вирішення питань, пов'язаних зі сталим розвитком. Дбаючи про свою репутацію, компанії активно звітуються у досягненні власних результатів соціальної та екологічної діяльності [1]. Цим самим, бізнес стає небайдужим до навколишнього середовища, соціальної справедливості та перспектив майбутніх поколінь. Друга мета, яка поступово досягається – це розширення можливостей для існуючої системи обліку і звітності. Адже такі обставини розширюють межі облікового спостереження, породжують пошуки методів оцінки нових об'єктів, а також сприяють вдосконаленню підходів обліку та відображення їх у звітності.

Список використаних джерел:

1. Shkromyda N., Shkromyda V., Gnatiuk T., Franchuk I., Viter S. Development of social entrepreneurship: accounting, analysis and quality standards. *International Journal for Quality Research*. 2021. Vol. 15, No 4. P. 1287-1300.
2. Офіційний сайт компанії Ernst & Young. URL: https://www.ey.com/uk_ua (дата звернення: 25.01.2022)
3. Офіційний сайт організації Global Reporting Initiative. URL: <https://www.globalreporting.org/> (дата звернення: 26.01.2022)
4. Офіційний сайт організації International Integrated Reporting Council. URL: <https://www.iasplus.com/en-gb/resources/global-organisations/iirc> (дата звернення: 26.01.2022)
5. Офіційний сайт проєкту Prince's Accounting for Sustainability. URL: <https://www.accountingforsustainability.org/en/index.html> (дата звернення: 26.01.2022)